

Delavska pravica

GLASILO KRŠČANSKEGA DELOVNEGA LJUDSTVA

ŠTEV. 33

LJUBLJANA, DNE 12. AVGUSTA 1937

LETO X.

Jeseniški prapor, pozdravljen!

Jeseniški tovariši bodo priredili v nedeljo manifestacijo naše misli. Razvili in blagoslovili bodo svoj prapor, ki je prvi v povojni dobi v naših vrstah. Starejši člani se še spominjajo, kako so zbirali za znani prapor sv. Mihaela v Ljubljani. Toda ta prapor žal ni več v rokah prvih pionirjev našega gibanja. Časi so se pač spreminjali in delavstvo je v teh časih izgubilo marsikaj, kar je imelo prvotno v svojih rokah in za kar se je trudilo in žrtvovalo.

V povojni dobi je naše gibanje krenilo odločno svojo pot. Sprostilo se je vseh spon in vezi in pričelo samostojno in neodvisno kovati svojo bodočnost. To je od delavstva nujno zahteval čas in razvoj družabnega življenja. Delavsko vprašanje je danes tako silno važno, da pač mora delavstvo samostojno odločati o njem. S tem pa noče odbijati drugih, ki so po svojem notranjem prepričanju iz ljubezni do pravice pripravljeni pomagati in sodelovati. Seveda je nastalo radi tega odločnega koraka našega delavstva razburjenje in nezadovoljstvo pri zgolj strankarsko-politično usmerjenih katoličanih. Toda naše delavstvo ve, da bo vsakdo, ki mu v resnici dobro želi, razumel ta samozavestni korak in priznal njegovo gibanje v polni meri ter sodeloval z njim in ga upošteval pri reševanju vseh perečih družabnih vprašanj.

Zalibog je delavstvo naletelo na nerazumevanje potreb sedanjega časa. Nastal je odpor, ki je hotel pomandrat 40 letno gibanje kršč. soc. delavstva in z ustanovitvijo nove katoliške delavske organizacije ohraniti staro strankarsko-politično razdelitev sil na Slovenskem. Toda čas in važnost delavskega vprašanja sta šla preko teh spon. Narekovala sta

V podjetju Remec & Co, Duplica

Zapostavljeni dvigajo svoj glas

Delavstvo v tem podjetju je nedavno tega začelo gibanje za zboljšanje plač. Zahtevalo je, da se mu primakne 10%. Na skupnih sejah in sestankih obeh strokovnih organizacij je bilo doseženo popolnoma enotno stališče vsega delavstva.

Razprave med zastopniki delavstva in podjetja so bile 31. julija in 7. t. m. v tovarni. Končali sta se obe za delavstvo brez uspeha. Zastopniki obeh strani so tarnali o sedanjem nevdržnem stanju. Vendar je delavstvo mnogo popustilo od svojih prvotnih zahtev in nazadnje zahtevalo le družinske doklade z ozirom na podražitev življenjskih potrebščin. A tudi s to zahtevo ni uspelo.

Da je stanje podjetja slabo, nekako razumemo, saj razumeti moramo, ker drugih dokazov, kakor zatrjevanje zastopnikov, nimamo. Vprašanje pa je, kdo je to slabo stanje podjetja zakrivil. Delavci, ki smo vedno pridno delali, gotovo ne. — Danes pa hočejo breme za ozdravljenje podjetja naprtiti delavstvu. Že dolga leta »sanirajo« ti pohlevni roboti s svojimi želodeci od drugih zadolženo podjetje. Nihče jih ne vpraša, kako živijo s plačo 1,50—2, 2,50 do največ 4 din na uro. Kako dolgo bo trajalo še to? Tako se delavstvo že skrajno nejevoljno vprašuje. Ali ni bilo še dovolj, da smo izgubili s prisilno poravnavo okoli 150.000 din svojih prihrankov? Veliki odstotki plač so bili po letu 1929

našemu gibanju samostojno smer in dosledno borbo za delavske pravice, ki mora voditi v bodočih časih k moralnemu in gospodarskemu dvigu vsega slovenskega delovnega ljudstva.

Prav v tem boju so že dalj časa naši jeseniški tovariši. In sredi tega boja bodo naši vrli tovariši razvili svoj prapor, ki v tem času dobi svoj poseben poudarek, to je borbenost, samozavest, neuklonljivost v boju za zmago pravice nad brezsrčnim kapitalizmom. Ta prapor bo simbol pravega krščanskega ognja ljubezni in skupnosti vojščakov Kristusovih za zmago Njegovega kraljestva, ljubezni in miru.

Po delavstvu prihaja novo življenje, ki ne pozna nevoščljivosti, ne sovraštva, izkoriščanja in zatiranja, teh najgrših človeških lastnosti, grobokopov sedanje družbe. Naše delavstvo prinaša v novo življenje z borbo in delom idealizem, ki je osnovno gibalno našega udejstvovanja od dr. Kreka sem. Ta nujno potrebni idealizem pa naše delavstvo zajema iz osnovnih načel krščanstva. To je osrednja sila našega gibanja, ki ga ohranja tudi v najtežjih časih in notranje oživlja vsak dan, da lahko vztrajajo naši tovariši neustrašeno na braniku.

Zato pa ta dan ne bo praznik samo našega jeseniškega delavstva, ampak nas vseh skupaj, cele Jugoslovanske strokovne zveze. Iz vseh strani bodo po možnosti prihiteli naši tovariši, da čestitajo neustrašenim jeseniškim borecem, da sebi in njim vlijejo v srce novega ognja ljubezni in borbenosti.

Pozdravljeni v nedeljo na Jesenicah, kovači novega časa in lepše bodočnosti slovenskega delovnega ljudstva!

odtegnjeni delavstvu. Bilo je vedno slabše in vedno hujši pritisk na delavske plače. To je prisililo delavstvo v divjo stavko in v strokovno organizacijo. Res se je v zadnjih letih nekoliko zboljšalo, toda še dolgo ne toliko, da bi bile dosežene prejšnje plače.

Zadnji čas je že, da vsi merodajni činitelji uvidijo mizerno stanje delavstva te tovarne, katerega je nad 300 z okoli 1500 družinskimi člani. Gotovo ima poleg delavstva velik interes na tem, da tovarna obratuje, tudi širša okolica našega kraja. Prav bi bilo, da se zgane tudi širša javnost. Namesto strogih in suhih števil ter bančnih računov naj bi prišli do veljave vsaj malo tudi pravica in ljubezen do bližnjega — delavca. Delavstvo ne more še naprej životariiti s sedanjimi stradalnimi mezdami. Merodajni činitelji naj se že enkrat odločijo za učinkovito ozdravitev podjetja. To, kar se sedaj vrši v našem podjetju, ni drugega kot izmzgavanje delavstva za kapitalističnega moloha — obresti in amortizacijo investiranega kapitala. Delavstvo zahteva, da se to že vendar enkrat neha!

Če pa hočejo, da bomo delali pri sedanjih plačah, naj tudi za življenjske potrebščine napravijo izjemne cene, kakor so dosegli izjemne najnižje mezde. Krivica se nam godi! Zato svarilno dvigamo svoj glas s pozivom na vse, ki se jih tiče, da nam dajo možnost vsaj skromnega življenja!

Proti fašizmu in komunizmu - za 40 urni tednik Sklepi naših strokovnih internacional

V začetku meseca julija je imela sejo kovinarska internacionala na Dunaju. Obravnavala so se razna vprašanja našega časa, ki se posebno tičejo delavstva in delavskega strokovnega gibanja.

V zadnjih letih so se pojavila na svetu nova duhovna, verska in politična gibanja, ki ogrožajo države in narode in vso človeško družbo pri temeljih. Zašli smo v skrajne duhovne in politične smeri. Posledice komunizma in pretiranega nacionalizma zavračamo. Priznavamo slejkoprej večna krščanska načela. Pozivamo vse priključene strokovne organizacije, da delujejo v tem duhu živega krščanstva in prave bratske ljubezni do bližnjega, da bi človeštvo, v prvi vrsti pa delavstvo, spet postalo srečno in zadovoljno. Iz teh razlogov odklanjamo tudi narodni socializem in fašizem pa tudi marksizem in komunizem.

V istem smislu je sprejela resolucijo internacionala tovarniških in transportnih delavcev, v kateri so včlanjeni naši papirničarji, na seji 29. julija v Strassbourgu po preučitvi

poročil o položaju v različnih državah. »V sedanjem času je za pobijanje skrajnosti na levi in na desni neobhodno potrebno mednarodno delavsko sodelovanje.«

Obe internacionali sta tudi sklepali o vprašanju 40 urnega delovnega tednika. Kljub temu, da je nastopilo skoraj v vseh deželah izdatno gospodarsko izboljšanje, vendar brezposelnost ne pada temu odgovarjajoče. Delni vzrok temu je tehnični napredek. Delo za vse je moralna in socialna nujnost. Skrajšanje delovnega časa s pomočjo mednarodnih pogodb je sredstvo, s katerim je pač edino mogoče odločilno vplivati na zmanjšanje brezposelnosti.

Zato je treba obžalovati nastop mnogih delodajalskih in vladnih zastopnikov na zadnji mednarodni delovni konferenci v tem vprašanju, ko so odklonili nujnost odločitve v tej važni mednarodni socialno politični stvari. Sedanji čas pa sili in splošna ljudska blaginja zahteva, da vsaj zastopniki vlad spremenijo svoje odklonilno stališče in da se 40 urni tednik čimprej mednarodno uveljavi.

Poziv!

Skupina kovinarjev JSZ na Jesenicah bo v nedeljo 15. avgusta blagoslovila in razvila svoj prapor. To bo prvi prapor Jugoslov. strok. zveze. Ta slovesnost bo praznik nas vseh. Zato naj ti velja, tovariš, tovarišica, da je tvoja navzočnost častna dolžnost. Prav tako pa tudi, da se bodo prireditev 14. in 15. t. m. udeležili tvoji svojci. Prva točka je naša delavska akademija v soboto zvečer v našem starem domu. V nedeljo bo ob 9 sv. maša v župni cerkvi in blagoslovitev prapora pa zabijanje žeblicev v prapor pred cerkvijo. Nato bo sprevid. Za žene in dekleta bo posebna skupina. Če imaš kolo, pridi s kolesom. Vsi kolesarji bodo dobili zastavice z našim znakom. Da bo šlo vse v lepem redu, se vsi držite navodil rediteljev in odkazanega prostora. Po

sprevidu bo manifestacijsko zborovanje na dvorišču našega priljubljenega starega doma, na katerega večje jeseniško delavstvo spomini vselih in žalostnih dni, porazov in uspehov v delavskih borbah dolgih desetletij. Pri prireditvi se bodo prodajali naši znaki; naj ne bo nihče brez njega. Vstopnine ne bo nobene. Tovariši! Pridi, pripelji s seboj svoje prijatelje! — Odbor skupine kovinarjev JSZ — Jesenice.

Odhod iz Ljubljane na Jesenice

v nedeljo 15. t. m. ob 6.47. — Zadnji vagoni!

Vsem v vednost!

Jesenice, 9. avgusta.

Naša proslava se bo vršila v prostorih I. delavskega konsumnega društva, to je našega starega društvenega doma. V tej zvezi so začeli nekateri brezvestni ljudje trositi lažnive vesti. Odbor skupine ugotavlja, da je že pred meseci zaprosil za prostor v novem domu. Prošnjo je naslovil na SK Gorenjca. Ta je po daljšem času odgovoril, da ni merodajen. Nato sta bili dve prošnji naslovljeni na »Krekovo prosvetno društvo«. Odbor skupine ni dobil dovoljenja za uporabo prostora. Namesto pismenega odgovora, kakor smo prosili, je podal odklonilno izjavo predsednik društva tovarišu blagajniku naše skupine. Nazadnje smo napro-

sili za prostor naše I. delavsko konsumno društvo.

Odgovor nas vseh: Navdušena udeležba pri naši manifestaciji v soboto in v nedeljo!

Kongres kršč. strok. internacionale

Letos bo imela krščanska strokovna Internacionala vsakoletno zborovanje svojih članic 6., 7., in 8. septembra v Parizu.

Delegati bodo obširno razpravljali o delu same internacionale in o položaju krščanskih strokovnih zvez po raznih državah pa tudi o vseh tekočih in važnih mednarodnih delavskih vprašanjih. Govor bo tudi o Mednarodnem uradu dela, kjer je Krščanska strokovna internacionala letos izgubila mesto v upravnem odboru.

Iz centrale

Na okrožnico šte. 6. od 17. julija smo prejeli odgovore le od nekaterih skupin. Vse skupine, katere še niso dale zahtevanih odgovorov, naj to čimprej store. Koledarček bo izšel le, ako bo dovolj pravočasno naročil. Zato pohitite z odgovori!

Rudarji

Huda jama. Imamo redne sestanke prvo nedeljo v mesecu v Laškem, tretjo nedeljo pa pri Sv. Jederti. Nekateri tovariši se zavedajo važnosti teh sestankov ter jih redno obiskujejo. Drugi pa imajo vedno kake izgovore. Tovariši, pomisli, koliko dni žrtvujejo odborniki, zaupniki; koliko večernih ur prečujejo, z nočnega dela po dve uri daleč prihajajo na sestanke. To premisli in potem skleni: Uredil bom vse tako, da bom gotovo na sestanku v Laškem prvo nedeljo oziroma pri Sv. Jederti tretjo nedeljo.

Ako bo sestanek iz važnih razlogov preložen, se bo to sporočilo v Delavski Pravici ali na kak drug način.

Članarina naj se plačuje v redu. Kdor te dolžnosti ne izpolni v redu, silno ovira blagajnike.

Podporni fond plačuje večina članov, le nekateri se temu ustavljajo. Pomnimo, da bodo iz tega črpali najbednejši in da nobeden izmed nas ne ve, kdaj ga doteli nesreča. Težko je, toda dokler smo zaposleni, bomo utrpeli poleg članarine še pet dinarjev. Imamo pa veselo zavest, da smo pomagali trpečemu tovarišu in pa da imamo nekaj pričakovati v težkih trenutkih.

Hudo-jamski rudarji pa imajo le tudi dobro lastnost. V letošnjem letu se je že parkrat pobiralo za one, ki so dalje časa bolehal. Pri zbiranju prispevkov nismo delali razlike, kljub temu, da sta tu dve organizaciji. Vsak, kdor ima socialni čut, je dal. So pa seveda tudi taki, ki nikoli nikomur nič ne dajo. So pravi egoisti. Mogoče pa bi tudi taki kdaj kaj rabili?

Zagorje. V nedeljo 22. avgusta ob 9 dopoldne se bo vršilo v dvorani Zadruga doma za vse člane skupine zborovanje. Udeležba je obvezna za vse, tudi za apneničarje! Pride naj vsak, ki le ni službeno zadržan. Poročali in razpravljali bomo o našem meznem gibanju. Pride zastopnik centrale. — To bo tudi sestanek, na katerem se bomo dogovorili za zlet v Kamnik k blagoslovitvi in razviti prapora. Kdor ima kolo, naj se do 22. t. m. odloči in prijavi tov. Zupančiču ali tov. Drnovšku. — Odbor.

Kemično delavstvo

Podgrad. Zadnja »Pravica« je poročala, da je podjetje pri povišanju plač izpustilo dve delavki, ki sta v prvih vrstah organizacije. Izpustilo je pa poleg omenjenih tudi delavca, ki je tajnik organizacije. Da je razlika za omenjenega delavca še večja, ima drugi delavec, ki vrši enako delo, 50 par višjo plačo. Zelo smešen slučaj je doživel drugi delavec, ki so od njega zahtevali nazaj že izplačani zaslužek za pogodeno večje akordno delo. — Dne 7. t. m. se je vršil sestanek, na katerem je delavstvo z zastopnikom centrale obravnavalo položaj v tovarni. Primerjalo je svoje plače z bansko uredbo o minimalnih mezdah in ugotovilo, da plače kljub povišku pri vseh ne dosega niti predpisanih minimalnih mezd. Sklep sestanka je bil, da bo delavstvo vztrajalo v borbi za ponovno zboljšanje plač. Borilo se bo tudi odločno, da se da zadoščenje zapostavljenim vodilnim članom. — Brezobzirno bo pa zabranilo, če bi podjetje katerega vodilnih članov organizacije hotelo odpustiti.

Kovinarji

Javornik. Tovariši! V nedeljo vsi k proslavi razviti in blagoslovitve prapora JSZ na Jesenicah. Naj od članov naše skupine nihče ne ostane doma! — Odbor.

Lekarna Žabkar

oddaja zdravila za Bratovsko skladnico in za vse bolniške blagajne

Lesno delavstvo

Dovže pri Slovenjgradu. Tukajšnje delavstvo se je začelo dramiti iz dolgoletnega nezanimanja za svoje delavske zadeve. Delavci so spoznali, da se bodo

Velik delavski tabor pri Sv. Urhu

Nad 2000 udeležencev

Proti pričakovanju je delavski tabor, ki ga je priredila skupina papirničarjev JSZ v Vevčah, nad vse lepo uspel. Po pripravah v soboto, pri postavljanju mlažev, oltarja, tribune in drugega so zvečer zagoreli kresovi po bližnjih hribih, ki so jih zakurili fantje KDM iz Sostrega in Zaloga. V nedeljo zjutraj je zaigrala delavska godba iz D. M. Polja budnico.

Kmalu so se začeli zbirati udeleženci iz vseh bližnjih krajev. V Vevčah smo z godbo sprejeli okoli 250 gostov iz kamniške okolice in iz Ljubljane. Razvila se je dolga povorka na zbirališče v Zadvor, kjer se je razvil sprevod s skupinsko zastavo na čelu proti Sv. Urhu. V sprevodu je korakalo nad 1500 tovarišev in tovarišic. Medtem pa se jih je že tudi mnogo zbralo pri Sv. Urhu, tako da lahko mirno trdimo, da je bilo navzočih nad 2000 ljudi.

Takoj po prihodu na prijazni hriček se je pričela sv. maša, ki jo je daroval g. Terčelj iz Ljubljane. Pri maši je bilo ljudsko petje, ki sta ga vodila godba in pevski zbor »Sostro«. V pridigi je g. Terčelj primerjal današnje družabno življenje in njegova trenja z viharjem v gozdu, ki sicer napravi škodo, pa ima to dobro stran, da uniči in polomi vse, kar je trhlega in gnilega. Prav tako je danes treba uničiti in odžagati vse, kar je gnilo v družbi. In prav krščanski delavci so poklicani, da vrše veliko delo prenovitve.

Po sv. maši se je vršilo zborovanje, na katerem je govoril prvi dr. Andrej Gosar o temeljnih načelih krščanskega socialnega gibanja. Naše gospodarsko in družabno življenje je danes zelo zapleteno. Naša načela in papeške okrožnice nam dovoljujejo, da gremo v svojih zahtevah do skrajne meje, ki je še pametna. Nismo za to, da bi zavaladali delavec nad drugimi stanovni, smo pa za to, da smo enakovredni sloj z drugimi v človeški družbi. Privatna lastnina ni nekaj absolutno vsemogóčnega in neizpre-

menljivega in ne sme biti nikdar neomejena. Po človeških potrebah naj se ravna, ne pa po sebičnih gonih nekaterih. — Za svoja izvajanja, ki so bila za nekatere poslušalce včasih precej težka, je žel hvala priznanje.

Drugi je govoril naš tov. Pavšič o krščanski delavski mladini. Orisal je napake današnje vzgoje v šoli in naprej v politiki, kjer se mladi človek zastruplja in odvrača od plodnega sodelovanja za procvet človeške družbe. Zahtevamo prepoved naše mladinske vzgoje in s tem tudi družabnega življenja.

Tov. Jurač iz Celja pa je bil zaradi izčrpanja snovi po prvih dveh govorih bolj kratek. Komentiral je vpliv padlih besedi na mišljenje navzočih. Ne smemo biti čenče, ampak pojdemo na delo. Noče reči, da JSZ ne dela, ampak da je potreba še mnogo večja po dobrih delavcih. Vsakdo je dolžan delati, četudi je njegova eksistenca že zadovoljiva.

Zborovanje so pozdravili tov. Srečko Žumer za centralo, tov. Dacar za skupino Tržič, tov. Stare za kovinarje iz Kamnika. Za vse govore je bil nameščen mikrofonski prenos, da so vsi dobro slišali govornike. Po zborovanju in kosilu so si gostje ogledali tovarno v Vevčah in po kratkem oddihu zopet odšli na svoje domove. Popoldne se je vršila preprosta zabava na prijaznem vrtu gostilne g. Gašperlina poleg tovarne, ki je bila prav dobro obiskana.

Naj ta manifestacija delavske misli ostane v vseh živa, močna in dejavna. Besedam naj sledi delo v organizaciji.

Tabor je napravil na javnost močan vtis in so o njem govorili prav povsod. Tudi časopisje ni moglo preko tega dogodka. To nam je jasen dokaz, da se delavstvo uveljavlja le v skupnosti in v pridnem in požrtvovalnem delu. Če ni organizirano, ga nihče ne upošteva, če se javno ne pokaže, nihče ne ve za njegove zahteve in želje. Le tako naprej! V skupnosti je naša moč!

„Šeširjevo“ delavstvo je zborovalo

V sredo 4. t. m. se je vršil sestanek delavstva tovarne »Šešir«. Sestanek je otvoril in vodil tov. Sever. Sestanek je bil sklican radi bližajočih se pogajanj za zvišanje mezd in pa da se delavstvo pouči o dosedanjih korakih v tem pravcu. Tovariši Sever nam je v svojem poročilu pokazal dosedanj potek, obenem pa tudi očrtal smernice za bodoče. Delavstvo je odobrilo delo zaupnikov in odbora.

Obenem se je tov. Sever dotaknil redukcij. Poudarjal je, da se zaupniški in skupinski odbor nista in se tudi v bodoče ne bosta spuščala v razne zanke, ki jih jima nastavlja. To se pravi, da odklanjata poimenske predloge za odpust. Za nas je merodajno socialno stanje in doba zaposlitve; to pa ne glede na oddelek.

Centralo JSZ je zastopal tov. Grošelj. V svojem govoru je zlasti poudarjal, da je pri meznem gibanju predvsem potrebna skupnost vsega delavstva. Obravnaval je ankete na banski upravi za

določitev najnižjih mezd. Z odobravanjem je bilo sprejeto poročilo o stališču, katerega je zavzela naša JSZ.

Iz vsega tega se jasno vidi, da je JSZ najbolj dosledna svobodna strokovna organizacija za pravice delavstva. Onim pa, ki so kakorkoli pripomogli do te odredbe: »Po delu vas sodimo!« Nad vse zanimivo je, da spadamo klobučarji in marmeladarji skupaj.

Udeležba na sestanku je bila srednja, največ je manjkalo onih tovarišev in tovarišic, ki drugače ne zamude nobene parade ne blizu ne daleč. Tovariši in tovarišice, najprej in predvsem rešujemo svoje stanovske težnje, potem pride šele drugo!

Vsemu delavstvu »Šeširja« pa tole: Bodimo budno na straži! Marsikaj se dela, da bi se naš položaj v tovarni poslabšal. Zato odprimo dobro oči, da bomo dobro videli! — Delavec.

Zakaj toliko zavlačevanja?

Maribor, 7. avg.

Ze meseca aprila je mariborski občinski svet izglasoval nov »službeni red« za stalne mestne delavce. »Slovenec« in »Delavska Fronta« sta takoj po sprejetju tega službenega reda obširno poročala o tej novi pridobitvi delavstva mariborske mestne občine. Kakor je sklenil mariborski občinski svet, je stopil ta službeni red v veljavo že s 1. aprilom 1937. V tekočem proračunu je že tudi zvišana postavka za delavske plače.

Do danes pa se pri mestnih podjetjih še ni nič izvršilo, kar bi značilo, da se bo sprejeti službeni red res izvajal. De-

morali za svoje reči sami pobrigati. Izkušnje so jim pokazale, da jim v potrebi nihče ne pomaga, če si ne pomagajo sami. Zato so se začeli organizirati v svobodni delavski in krščanski strokovni organizaciji Jugoslovanski strokovni zvezi. Tudi pri nas so se ponujali tisti, katerih namen je razbijati in slabiti staro dr. Krekovo trdnjavo in s tem ubiti svobodno krščansko delavsko gibanje. Vendar se naše delavstvo ni moglo vneti za tako organizacijo, o kateri ne ve, ali bo jutri še obstajala, ali pa jo bodo njeni lastni očetje zadavili. Delavci so šli tja, kjer je pravi delavski duh in kjer so tudi vsi zavedni in nesebični krščanski strokovničarji. Odločili smo se, na nas samih pa je, da bo naša organizacija dobro uspevala, kar bo koristno za nas same in za vse delavstvo v našem kraju. — Tovariši, storimo vsi svojo delavsko dolžnost!

lavec sprašujejo, kdaj se bo to začelo izvajati. Tisti pa, ki razmere samoupravnih občin bolj temeljito poznajo, pa pravijo, da imamo samoupravo občin samo še na papirju. Vsak akt mora vdrati preko Ljubljane v Belgrad.

Merodajne gospode pri mestni občini pa prosimo, da skušajo ob priliki povprašati, kje in kdo zavlačuje in zakaj zavlačuje? — Mestni delavci.

Zaposlitev v Sloveniji

V juliju 1937 je bilo pri OUZD v Ljubljani zavarovanih povprečno 100.862 delavcev, in sicer 65.382 moških in 35.480 ženskih delavcev. Letna razlika znaša + 11.123 zavarovancev, od katerih odpade + 8949 na moške in + 2174 na ženske. — Zadnjikrat je bilo prekoračeno povprečno število 100.000 zavarovancev v septembru 1930.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je dosegla v tem mesecu 23,80 din in znaša prirast v primerjavi z julijem:

1933	+ 0,44 din
1934	+ 1,23 din
1935	+ 1,61 din
1936	+ 1,22 din

Celokupna dnevna zavarovana mezda je narasla za 374.153,60 din in dosegla 2.400.822,80 din. Celokupno zavarovano delavstvo je v juliju 1937 zaslužilo vsak dan približno 374.000 din več nego v istem mesecu lani.

Število bolnikov je padlo v primerjavi z istim mesecem lanskega leta za —157 ali —0,50%.

Obisk pri štajerskih strokovničarjih

Mi Gorenjci čestokrat kaj radi rečemo kakšno zabavljivko na račun Štajercev. In to čisto neupravičeno. Pred kratkim smo bili na obisku pri štajerskih strokovničarjih, ki so nas zelo ljubizno sprejeli.

Tokrat smo imeli priliko, ogledati si njihovo gospodarstvo. Priznati moram, da se to delavstvo, ki je zaposleno v lesni industriji na škofijskih posestvih, dobro zaveda starega slovenskega pregovora, ki pravi: »Toliko veljaš, kolikor imaš.« Ta stari pregovor danes še v polni meri velja. Če primerjamo to delavstvo po številu, kar ga je zaposlenega v tej industriji, in pa delavstvo, ki je zaposleno po drugih industrijskih krajih, prav posebno še delavstvo, ki je zaposleno v kranjski tekstilni industriji, moramo priznati, da so po številu zelo majhni. Ako pa začnemo pregledovati njihovo delo v organizaciji in na gospodarskem polju, moramo priznati, da mnogo nadkriljujejo kranjsko delavstvo.

Najprej pogledimo v strokovno organizacijo: v obeh lesnih obratih v Nazarjih je zastopnik preko 200 delavcev, in to delavstvo je 100% organizirano v Jugoslovanski strokovni zvezi. Dobro se zavedajo, da si bodo le s strokovno organizacijo izboljšali socialni in gnotni položaj.

To stanovsko zavedno delavstvo se je hotelo osvoboditi tudi v gospodarskem pogledu. Zato si je pred dobrimi petimi leti zamislilo svoj lastni konzum. In to prav v letih, ko je vladala v lesni industriji največja kriza. Niso se strašili težav, ki so se jim stavile na pot. Ustanovili so samostojen delavski konzum. Za težave, ki so jih v začetku imeli, vedo najbolj oni sami. Prebrodili so srečno vse in sedaj imajo boljše čase. V veliki meri se ima delavstvo za svoj razmeroma ugoden položaj zahvaliti ravnatelju škofijskih posestev ing. Zumru.

To delavstvo si je z vztrajnim delom priborilo veljavo in ugled v lastnem okraju in tudi izven domačega okraja. Danes s ponosom gledajo na svoj dobro uspevajoči konzum.

Tovariši-ee, kdaj bomo mi dorasli v stanovski zavesti tako, kakor so že naši tovariši Štajerci! Ni dovolj, da delamo tujemu kapitalu, ki nas izmoggava, kolikor nas more, in krši naše socialne zakone, kjerkoli jih le more. Potem pa še nosimo svoj tako težko prisluhni denar tistim, ki nas ob vsaki priliki bijejo v obraz in nam izpodmikajo tla samostojnosti. — Kdaj bomo mi tako zrasli v stanovski zavesti, da se bomo sami gospodarsko popolnoma osamosvojili? Le mi sami smo tisti, ki se bomo rešili iz tega mizernega stanja. Na vsak način mora delavstvo dobiti vpliv na javno gospodarsko življenje. To bomo dosegli šele takrat, kadar se gospodarsko popolnoma osamosvojimo. Zato moramo zastaviti vse svoje sile, da bo naše delavsko združništvo čimbolj napredovalo.

Ne pozabimo starega pregovora: Kolikor imaš, toliko veljaš.

Zorman Rudolf, Šenčur pri Kranju.

Razno iz delavskega življenja

Slovaška krščanska soc. strokovna zveza v Bratislavi je proslavila 15-letnico, odkar je imela blagoslovljeno svojo prvo zastavo. Te proslave se je udeležil tudi njen zvezni tajnik in narodni poslanec R. Čavojsky, ki je poudarjal, da spadajo v vrste kršč. soc. del. gibanja samo ljudje čistih značajev, ni pa mesta za take, ki stavljajo svoje osebne koristi nad koristi splošnosti.

Natakarji v Skoplju so več dni stavkali, ker delodajalci niso hoteli zvišati plač in pristati na sklenitev kolektivne pogodbe. Vendar niso bili dobro pripravljani in prav organizirani. Stavka je propadla in uslužbenci so se vrnili na posel pod prejšnjimi in še slabšimi delovnimi pogoji.

Delavska pravica

Izhaja vsak četrtek dopoldne, v službu praznika dan prej • Uredništvo in uprava: Miklošičeva c. 22 I • Ne frankirana pisma se ne sprejemajo • Oglasi, reklamacije in naročila na uravo: Miklošičeva c. 22 I • Oglasi po ceniku • Telefon 2245 • Številka čekovnega računa 14.980

Posebna številka Din 1.— • Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četr leta Din 18.—, za pol leta Din 28.—, za celo leto Din 40.—; za inozemstvo stane mesečno Din 7.—

Urejuje in za uredništvo odgovarja Lombardo Peter • Izdaja za konzorcij Delavske Pravice: S. Žumer • Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: K. Čec

† Feliks Svetlin

Presenetila me je novica o njegovi prerani smrti. Smrt zaradi prolebarske bolezni — jetike! Dobil jo je kot toliko delavcev zaradi preslabih razmer, saj so zdravniki izjavili, da je zbolel, ker je bil preslabo hranjen. Kaj moremo drugega pričakovati od mesečne plače 600—800 dinarjev, če je vrhu tega še žena bolna in jo je treba dve leti zdraviti...

Z njim lega v grob kos zgodovine celjskega krščansko-socialističnega pokreta, Krekove, njenega tamburaškega in dramskega odseka, celjske JSZ. V grob lega moj desetletni zvesti prijatelj, ki mi je stal ob strani z vedro, dobro besedo v najtežjih urah. Pred 10 leti sva se spoznala po burni Veliki nedelji. Na predavanjih in izletih sva se prijateljsko vzbujala. Delala sva načrte za krščansko-socialistično borbo, se vzpodbujala, podpirala, tolažila. Mlajši morda tega ne vedo, a dobro vem, da ne bi bilo v celjski strokovni in Krekovi toliko uspehov, da ne bi bile njene prireditve in izleti tako številno obiskani, če ne bi bilo vsepovsod tam šaljivega, nikdar utrujenega Feliksa. Kolikokrat smo skupaj kurili kresove pred našimi tabori! Kolikokrat je s svojim humorjem vabil na igre, večere, prireditve!

Bil je zvest proletarec, ne po družbeni pripadnosti, temveč po mišljenju in življenju. Nikdar ni silil v višje kroge in tam iskal družbe in zasluzka, nikdar se ni prodal, čeprav bi to lahko storil pri svojih talentih, ampak je ostal vedno v boju, ostal proletarec. Skrbno je zasledoval socialne boje doma, in drugje. Bolel ga je poraz dunajskega delovnega ljudstva, v svoji revščini je pomagal preganjanim.

»Se bom vstal, da le mine avgustova vročina,« to je bilo njegovo upanje, to mi je povedal skoraj kot zadnje pri slovesu. Ze takrat sem mislil in danes odkrito povem, da tega nisem verjel, ampak da ga bo ta vročina pobrala. Vstal boš, sem si mislil, a k boljsemu življenju, kjer ni bede, joka, žalovanja, temveč plačilo za Tvoje zvesto prepričanje in neomadeževano življenje. Pripomnim naj svojem v tolažbo in prijateljem v opomin, da je umrl previden, vdan v božjo voljo, žalosten sicer, a v upanju na boljše življenje tam, in v boljše tukaj, če si ga bomo znali in hoteli priboriti.

Počivaj v miru, ljubi prijatelj, v domači zemlji. Pred sedmimi leti sva se veselila na novi maši, lani žalovala ob pogrebu moje sestre, letos pa prosiva eden za drugega. Ti za nas, da ostanemo neomajno to, kar smo. Celjski Krekovi! Postavimo mu v srcu spomenik, tak, da mu sleherni skuša biti v zvestobi do krščanskega socializma vedno enak. — Naj počiva v miru! — Tvoj prijatelj kaplan France.

Uspeh zavednega delavstva

Kovinarji v Guštanju so sklenili v torek 10. t. m. zelo dobro kolektivno pogodbo. Pogajanja so trajala dva dni in bila zaključena z delavskim zborovanjem, ki je odobrilo sklep nove kolektivne pogodbe. Podrobno bomo poročali prihodnjic.

Shodi, sestanki

Stahovica. Članski sestanek naše skupine se bo vršil v nedeljo 15. t. m. po deveti sv. maši v gostilni Rebernik v Zagorici. Vsi tovariši naj se zanesljivo udeležijo tudi sv. maše, ki se bo darovala za našo skupino tega dne ob 9. Maša bo v nedeljo namesto v ponedeljek, ko je praznik sv. Roka. Iskreno so vabljeni, da pridejo k maši in na sestanek tudi tovariši iz Črne. — Odbor.

Razno

Obletnico smrti Mihe Moškera smo imeli v Ljubljani v sredo 11. t. m. Ob tej priliki je bila ob pol 7 zjutraj v frančiškanski cerkvi pri oltarju sv. Križa maša zadušnica za pokojnega tovariša.

Akademski kulturno-socialni teden se vrši od 10. do 15. t. m. v Bohinju. Predavajo: dr. Gosar, prof. Solar, ing. Zumer, dr. Mohorič, prof. Terčelj, prof. Koblar, in drugi. O poteku bomo poročali. Priglasilo se jih je več kot 200. Tako številne udeležbe že več let ni bilo na poletnih zborovanjih katoliških študentov.

Na letošnjem jesenskem velesjmu v Ljubljani od 1. do 12. septembra bo v posebnem paviljonu »G« tudi misijonska razstava. Na tej razstavi bo misijonsko delo naših misijonarjev prikazano čisto po naravi in življenju. Obiščite to razstavo!

g Ureditev naše denarne krize, o kateri so že veliko govorili je še vedno predmet »proučevanja«. Sedaj sta se podala na pot zbiranja podatkov ravnatelj in podravnatelj Narodne banke. Najprej nameravajo »ozdravit« Prvo hrvaško hranilnico v Zagrebu, potem pa da bodo prišli na vrsto drugi denarni zavodi na Hrvaškem in v Sloveniji. Kajti to vprašanje je prav za prav le nekaj »prečasnisk problem«. V drugih delih države se je namreč gospodarski položaj že tako zboljšal, da denarne krize, kakor jo čutimo še vedno pri nas in na Hrvaškem, ni več. Mnogi mislijo, da se prav radi tega to vprašanje ne pomakne z mrtve točke.

g Zelo ugodno sliko denarnih zavodov naših samoupravnih ustanov so podali zastopniki teh zavodov na sestanku slovenskih hranilnic v Ljubljani. Prisostvovala sta mu ravnatelj in podravnatelj Narodne banke iz Beograda. Poročali so, kako se ti zavodi ozdravljajo in prihajajo spet k normalnemu poslovanju. Vendar ostaja steber našega narodnega gospodarstva, to so naše zadrage, še vedno v hudi stiski. Kdaj se bo tudi tu obrnilo na boljše?

Hipotekarna banka je postala ena najmočnejših bank v naši državi. Stanje koncem meseca junija je bilo tole: Gotovine je imela banka 803 milijone. Lani istega meseca samo 624, l. 1932. pa celo samo 60 milijonov din. Vloge na vložne knjižice so znašale 1344 milijonov (lani 1192), vloge na tekoči račun pa 620 (lani 395). Fondi in kapitali javnih ustanov so znašali 2290 milijonov (lani 1894). Iz teh podatkov je razvidno, s kako velikimi in likvidnimi denarnimi sredstvi razpolaga ta banka. Sama ta banka, v katero se steka tudi velik del slovenskega denarja, bi zmogla posojilo, s katerim bi si pomagalo naše združništvo spet na noge. Banka ima velika posojila naložena v južnih krajih naše države, dočim do sedaj Slovenija od te skupne državne ustanove ni imela skoraj nobene koristi.

g Za našo pšenico se inozemstvo zelo zanima. Avstrija bi jo rada hotela dobiti 5000, Nemčija pa celo 10.000 vagonov. Za dobave pa se potegujeta tudi Češkoslovaška in Francija. Ker letošnji pridelek ne bo večji, temveč ponekod celo manjši od lanskega, je cena pšenice čvrsta. Lani v tem času je bila cena 125 do 130 za 100 kg, sedaj pa je 185 do 190 din.

g Moka se bo podražila. Lastniki mlinov so sklenili povišati ceno moke za kakih 25 odstotkov, kakor se glase poročila. Povišanje cen utemeljujejo s tem, da so v svojih kalkulacijah predvidevali ceno pšenice v tem času samo na 150 din za 100 kg. Če se bo ta sklep res izvršil, potem je popolnoma gotovo, da se bo podražil tudi kruh pri peklih. Povišanja teh cen bodo zopet v prvi vrsti močno prizadela delavske in nameščenske župe.

g Cena zemljišč v Vojvodini hitro raste. Vzrok je v skoku cen poljedelskih proizvodov in v ugodnih letinah. V Banatu je jutro orne zemlje 12 do 15.000 din, v bližini mest pa celo 18 do 20.000 din, v Bački pa je izpod 18.000 din ne glede na lego ni dobiti. Še 1933 si lahko kupil v Vojvodini po 3500 din za jutro, kolikor si hotel. Tedaj so jo kupovali povprečni ljudje iz mest, obrtniki in trgovci. Posebnaj žitnega trgovca gotovo ni danes skoraj nobenega v Vojvodini, ki ne bi imel vsaj 100 oralov zemlje. Nekateri so postali pravi graščaki. Zemlje imajo toliko, kolikor je po zakonu o agrarni reformi sploh smejo imeti. Sedaj kupujejo zemljo največ Madžari in Nemci.

Tovarno umetne svile namerava zgraditi v Jugoslaviji največja italijanska firma umetne svile »Viscosa«. Zgradba tovarne bi stala kakih 13 milijonov din.

Svoj les hočejo imeti Italijani. Napravili so načrt, po katerem bi Italija zmogla v 20 letih zasaditi tolike gozdove, da bi krila vse svoje potrebe. Izvedba načrta bi veljala 2 milijardi lir.

g Nemčija nima železa. Te dni smo slišali, da je nemška vlada izdala prav

nepričakovano odredbo. Vsa podjetja, ki le malo dišijo po železu, je podržavila. Ze po imenu novo ustanovljene družbe se vidi, kaj je vzrok temu skoraj »boljševiškem« odloku. »Državno podjetje za železo — Hermann Göring« pomeni skrajni napor nemškega režima, da si zagolovi najvažnejšo surovino, katero rabi za svoje orjaške oboroževalne načrte. Ker se tudi druge države oborožujejo in je povpraševanje po železu silno veliko, Nemčija pa ga ne more plačati tako ugodno kot druge države, je prišel v hudo nevarnost celoten nemški oboroževalni načrt. Zato se je Nemčija tudi tako potegovala za generala Franca in stalno zahtevala, da zavzame baskiške železne rudnike ter da ji tudi iz teh rudnikov, kakor iz maroških, daje vso rudo. Pri tem pa je nalezela na Anglijo, ki je dosedaj dobivala železno rudo od tod. Le-ta pa je dala vedeti Nemčiji in Francu, da si baskiškega železa ne pusti vzeti pod nobenim pogojem. Nemčija si tudi priza-

deva drugod dobiti železo. Posebno pozornost posveča zadnji čas naši državi. Mikajo jo velike zaloge po Bosni in Srbiji. Gotovo se ne bo pustilo, da bi tuj kapital še bolj prodril v naše gospodarstvo in izrabljal naše naravne zaklade za svoje namene, za katere ni gotovo, da se bodo vedno skladali z našimi splošnimi narodnimi in državnimi interesi.

g Nemško oboroževanje zadnja leta narašča v silnem obsegu. Tako je izdala Nemčija l. 1933-34 3 milijarde mark, leta 1934-35 5 in pol, l. 1935-36 10, l. 1936-37 pa 12 milijard in 600 milijonov mark. Poleg tega vzdržuje država še vse napadalne oddelke narodno-socialistične stranke, kar jo stane vsako leto okoli 1 milijarde mark. Preračunano v dinarje so to astronomske vsote.

g Obvezno oddajanje pšenice in rži državi je odredila nemška vlada. Kmetje smejo pridržati za svojo uporabo le toliko žita, kolikor ga rabijo za svojo rodbino. Država plačuje žito po najnižjih cenah. Nemško časopisje pa seveda piše, kako so kmetje zadovoljni in navdušeni za Hitlerja.

Doma in po svetu

Za 60 milijonov škode so povzročila v Sloveniji zadnja neurja, kakor je razglasila banska uprava v Ljubljani. Izšli so pozivi, naj tudi zasebniki pomagajo prizadetim krajem. Gotovo pa bosta morali v prvi vrsti pomagati država in banovina.

Razbijanje izloženih oken je nastalo v Dubrovniku ob priliki proslave dr. Mačkovega godovnega in rojstnega dneva. Nekateri trgovci in hišni posestniki niso hoteli razobesiti hrvaških zastav. Demonstranti so jim razbili izložbe in okna na hišah. Poročajo, da taki nastopi ne vplivajo dobro na tujski promet v teh krajih.

Romunski kralj Karol se je mudil teden dni v Jugoslaviji. Bil je na obisku pri knezu Pavlu na Brdu in pri kralju Petru na Bledu. Nato pa se je podal na morje, kjer je obiskal kraljico Marijo. Med obiskom so bila tudi posvetovanja o zunanji politiki držav Male zveze.

Močno vlado pripravljajo že dalje časa v Romuniji. Ta vlada naj bi sprejela ustavo in izvedla volitve. Kombinacije se delajo z vsemi mogočimi strankami, le največja — ljudska kmečka stranka — se prav malo omenja. Ta stranka hoče temeljite reforme v korist kmeta in vsega delovnega ljudstva ter pravo demokracijo, medtem ko se je vseh drugih romunskih strank precej prijel fašistična miselnost, kakor vseh meščanskih strank po drugih državah. Tako zvana ljudska krščansko-socialna stranka se je vsa predala tej fašistični miselnosti.

Zbližanje med Italijo in Anglijo je, kakor poročajo, na dobrem potu. Sedaj je italijanski poslanik v Parizu povabil tudi Francijo k razgovoru. Nekateri so že mislili, da bo Anglija sama na svoj račun uredila z Italijo vsa sporna vprašanja. Sedaj pa se vidi, da Anglija in Francija v veliki politiki še vedno tesno sodelujeta. Italija se je k temu koraku morala odločiti, ker bi sicer prišla v odprto nasprotje z Anglijo in Francijo v vseh zadevah, ki so zvezane s španskim in sredozemskim vprašanjem.

Angleški poslanik v Rimu in italijanski poslanik v Londonu sta odpotovala vsak v svojo državo, da poročata vladi o dosedanjih razgovorih in da dobita nova navodila za nadaljnje razgovore.

Nemške časnikarje je začela izganjati Anglija. Javnosti sicer še niso sporočili vzroke izгона. Govori pa se, da je vzrok v tem, ker so časnikarji poleg svojega službenega posla opravljali tudi službo pomočnikov in učiteljev angleških fašistov in se vtikali v angleško notranjo politiko.

Španska železna ruda je nekako »likvidirana«. Angleške in nemške tvrdke

bodo sporazumno uredile to vprašanje za zeleno mizo.

Katoliški dnevi v Nemčiji so privabili v staro katoliško mesto Aachen ob Renu v 14 dneh nad 800.000 vernih nemških katoličanov, čeprav jih vsa uradna Nemčija gleda postrani.

Čiščenje v Rusiji se nadaljuje. Poročajo, da so odstranili večje število višjih poveljnikov vojnega brodogva na Daljnem vzhodu in v Kronstadtu. — 122 delavcev neke konzervne tovarne so obsodili na smrt. Obtoženi so bili, da so delovali v konzerve strupene bacile.

Odbor Zveze narodov za mandate je začel razpravo o angleškem predlogu glede razdelitve Palestine na tri dele: arabskega, judovskega in angleškega. Arabci iz Palestine so mu poslali spomenico, kjer odločno zavračajo vsako razdeljevanje dežele in zahtevajo, da se vsa prepusti njim, judje pa naj gredo z Angleži vred, od koder so prišli. Judje še niso rekli zadnje besede, a kaže, da bi bili nazadnje le zadovoljni, če bi obveljal angleški načrt, kar je verjetno, da bo. Sklepalci bodo pa o tem na svetovnem judovskem zboru, ki bo v Švici.

Svetovni judovski kongres je sklenil odkloniti angleški predlog o razdelitvi Palestine. V resoluciji pravijo, da je Anglija prelomila med vojno dano besedo, da bo dala judom njihovo domovino v svobodno upravo.

Judom v Nemčiji so prepovedali trgovati z radio-aparati.

Francoski manevri se odigravajo na italijanski meji. — Prisostvuje jim tudi večje število oficirjev jugoslovanske armade.

Avstrijski manevri se vrše na Spodnjem Avstrijskem v bližini češkoslovaške meje. To so največji manevri samostojne avstrijske republike.

Italijanski manevri so se začeli te dni na Siciliji. Sodelujejo vse vrste orožja in vojaških edinic; suhozemska vojska, mornarica in zračne sile. Manevrov se udeležuje tudi Mussolini.

V Abesiniji bodo naselili v prihodnjih 6 letih 1000 italijanskih družin. Poročila ne omenjajo, če bodo ta naseljevanja prostovoljna, ali prisiljena.

Kolonije zahteva še vedno Nemčija, tako je izjavil nemški poslanik v Združenih državah pred 20.000 Nemci, ki so proslavljali nemški dan.

Kitajski narodni obrambni svet razpravlja o pripravah za vojno proti Japoncem. Ugotovil je, da more Kitajska postaviti na noge 40 milijonsko armado, če bo imela za vse dovolj orožja. Kitajci in tudi Japonci kupujejo velike množine orožja v Ameriki. Kitajska se še vedno pogaja z angleškimi kapitalisti za posojilo. Japonske čete pa nezadržno zasledajo severno Kitajsko.

Skupina kovinarjev JSZ v Kamniku

bo priredila

blagoslovitev in razvitje prapora v nedeljo 29. avgusta v Kamniku.

Spored:

V soboto 28. avgusta: Ob 21 podoknic kumici.

V nedeljo 29. avgusta: Ob pol 9 zbiranje v Mestnem parku; sprejem gostov. Ob 9 sv. maša v farni cerkvi. Ljudsko petje z godbo. Po sv. maši blagoslovitev in zabijanje žebeljev v prapor pred cerkvijo. Sprevod v Mestni park. Zborovanje. Govorijo: tov. Zumer Srečko, Francka Bergantova in dr. Andrej Gosar. — Popoldne razvedrilo v Mestnem parku. Sodeluje mengeška godba. Vstopnine ni.

„Javno vprašanje“

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je poslal uredništvu s prošnjo za objavo tale odgovor:

»Vljudno prosimo, da objavite na Vaš članek z naslovom »Javno vprašanje« z dne 29. julija 1937 na str. 4 sledeči odgovor:

Nameščencem Okrožnega urada za zavarovanje delavcev je prepovedano uporabljati uradni telefon v privatne namene. Ni pa prepovedano posluževati se uradnega telefona nameščencem, zlasti še funkcionarjem strokovnih organizacij, za razgovore v strokovnih zadevah. — Okrožni urad namreč želi, da se njegovi nameščenci aktivno udeležujejo v delavskih in nameščenskih organizacijah in sploh v javnem življenju, ker s tem koristijo delavstvu in zavarovanju. O zlo-

rabi telefona v takih primerih torej ne more biti govora.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev.

Ravnatelj: dr. Kuhelj.

Ponovno navajamo odstavek iz okrožnice št. 7/37 Zveze združenih delavcev z dne 17. junija t. l.: »Telefon! Zaenkrat centrala še nima svojega telefona, ker so na naši prvi zasledene vse telefonske linije. V dopoldanskih urah se obračate na tov. Preželj Franceta ali Smersu Rudolfa — Okrožni urad, telefonska številka 26-81, v popoldanskih urah pa kličite tajništvo JRZ, telefon št. 37-70.«

Vprašanje je bilo stavljeno upravne-mu odboru OUZD in njegovemu predsedniku g. Francu Kremžarju, »ali mu je znano, da se uradni telefon zavoda siste-

Iz naših krajev

Celje. V nedeljo bo peljal mestni avtobus člane in prijatelje Jugoslovanske strokovne zveze na Jesenice k blagoslovitvi prapora. Vsa pojasnila glede izleta dobijo izletniki pri tov. Hočevanju ali Debeljaku. — Lepaki za Jesenice, ki smo jih dali nalepiti v Celju, so šli nekemu na živce. Mi imamo na vseh straneh »prijatelje« in tako je res težko reči, kdo je uporabil stari način »borbe«. To omenjamo le mimogrede, sicer pa smo veseli; da nas bo šlo iz Celja na Jesenice lepo število.

Kočevje. Lepak za tabor pri Sv. Urhu v Dobrunjah je padel sredi belega dneva kot žrtev zagrizene nestrpnosti. Dne 2. avgusta je bil nalepljen na vrata prosvetnega društva v Kočevju. Ker smo člani JSZ po večini tudi člani Slov. kat. prosvetnega društva, se nam je zdel to najbolj primeren prostor. Mislili smo, da ne bo povzročal glavobola našim nasprotnikom. A žal ni bil na tem mestu niti svojih 24 ur. Že drugi dan, 3. avgusta, ga je »nekdo« med 12. in 13. uro neusmiljeno odstranil in ga vrgel v škap vode pri 5 metrov oddaljenem vodnjaku. To je dokaz in izpričevalo izobrazbe in kulture naših nasprotnikov!

Huda jama — Laško. Odbor skupine je sklenil, da se udeleži v deputacijah vseh prireditelj skupin JSZ, in to v Vevčah, na Jesenicah in v Kamniku. Vsi pa, ki bomo morali ostati doma, želimo našim agilnim strokovnim pobornikom širrom naše domovine na njih prireditvah najlepših uspehov! — Tabor na Govcah smo, kakor je bilo že itak objavljeno v zadnji »Pravici«, morali iz važnih razlogov preložiti, ter se bo najbrže vršil v nedeljo 5. septembra t. l. Točem datum bomo objavili pravočasno v naši »Del. Pravici« ter že sedaj apeliramo na vse okoliške rudarske in druge strokovne skupine, da poskrbe za čim častnejšo udeležbo tabora na prijaznih Govcah. Najbližja pot je iz postaje Laško ali Rimske Toplice preko Sv. Jederti. Toraj tovariši, na svidenje takrat, da tako pokažemo našo kremenito značajnost in moč ter si nabereemo novih sil za širjenje naše krščansko socialistične ideje.

Huda jama. Ponesrečil se je naš član, tovariš Kajtna Alojz, in sicer izven službe. Po šihitu ga je pri mlačvi zgrabila mlatilnica, ki mu je težko poškodovala desno roko. Nahaja se v obupnem stanju v celjski bolnišnici, doma pa v skrbeh za rednika-očeta dveh otrok joče uboga žena. Želimo mu skorajšnjega okrevanja, da bi mogel delati vsaj kako lažje

opravilo. Sorodnikom in prizadeti družini pa izrazimo globoko sočutje. — Rudarji.

Škofja Loka. — Zahvala. Podpisani se najiskrenejše zahvaljujem delavstvu tovarne »Šešir«, ki mi je v mojem obupnem stanju priskočilo na pomoč z izdatno podporo. Vsem darovalcem: Bog plačaj! — Peter Žirovnik.

Koliko donaša uslužbenski davek?

Na podlagi podatkov finančnega ministrstva je dal uslužbenski davek v milijonih din:

	1936	1935
od državnih nameščencev	133.0	136.4
od zasebnih	123.5	119.2
skupaj	256.5	255.6

Posamezne banovine so plačale uslužbenskega davka (I. pomeni državni uradniki, II. zasebni):

	I. 1936		II. 1935	
	I.	II.	I.	II.
Belgrad	20.8	22.1	16.9	21.8
Moravska banovina	7.9	5.4	8.1	5.7
Vardarska	7.6	3.3	7.4	5.8
Zetska	6.4	3.6	7.3	2.7
Donavska	13.5	20.0	13.7	16.4
Drinska	14.8	6.3	16.1	5.6
Vrbaska	3.5	2.0	3.6	2.1
Primorska	7.6	4.0	8.2	4.4
Savska	29.6	45.0	24.4	49.9
Dravska	17.8	23.3	19.4	21.7

Priporočajo se

Markež Valentin

Cankarjeva cesta — ter

Regovec Jerica

Obrtniška ulica

trgovini in gostilna na Jesenicah

Najbolje Vas obrije in ostrize

Jože Noč - Javornik 180

brivec in damski frizer

Cenj. damam nudim prvovrstno železno ondulacijo.

Se toplo priporočam.

matično uporabljati za privatne posle nje-mu podrejenih uradnikov?« In »ali smatra upravni odbor zgoraj navedeno postopanje za zlorabo ali ne?«

Ravnateljstvo zavoda je sedaj izjavilo, da »o zlorabi telefona v takih primerih ne more biti govora«. — Prav! Vzbuja se nam le dvom, ali bi ravnateljstvo dalo tako pojasnilo tudi v primeru, če bi tako okrožnico izdalo kako drugo izmed nešteti družtev, pri katerih so nameščenci OUZD člani in funkcionarji.

V »Delavski fronti« sta se oglasila gg. Smersu in Preželj. Izražata strah, da bosta zaradi »javnega vprašanja« izgu-

bila službo in imenujeta zato tako javno spraševanje »grdo denunciacijo«. — O presveta preprostost! Se nam bi bilo res nerodno in hudo, če bi imenovana »socialna delavca« tako poceni prišla do mučeniškega naslova v delavskem gibanju. To bi bil tudi edinstven primer, da lastni pristaši mečejo svoje ljudi iz službe na podlagi »grdih denunciacij«. Kaj takega se še ni zgodilo in se tudi ne bo; Smersu in Preželj naj bosta kar potolažena, brez skrbi in strahu. Vendar pa za vsak slučaj na njuno lastno željo »Delavska Pravica« in JSZ rade volje prevzemata »vso moralno odgovornost«.

Mesar in prekajevalec

Bernik Ivan, Jesenice

Urar in juvelir

Ivan Levičnik, Jesenice - Kranj

Modistinja

Pintar Rozika, Jesenice

Gospodovska cesta 17

Priporočajo se trgovina z mes., blagom

Baton Josip

Pod Možakljo — Javornik

Trgovina z mešanim blagom

K. Rojnik, nasl.

Jesenice — Fužine

Razne vrste jedade in pijače

dobite najboljšo v gostilni

JANKO MULEJ - na »Borovljah«

Javornik. — Novi lokali!

Solidna in točna postrežba!

Manufaktura — konfekcija

Košir Jože

Jesenice

Čevljarstvo

Smolej Jože, Jesenice

Gospodovska cesta 2

Marija Krašovec

Jesenice - Krekov trg

Manufaktura na obroke.

trgovina koles, šivalnih strojev, radio aparatov in vseh nadomestnih delov.

Prvo delavsko konsumno društvo Jesenice

s svojimi poslovalnicami

na Javorniku, Dobravi in Bledu.

Restoracija - DEZMAN FRANC - Koroška Bela

pošta Javornik

Mesarija in prekajevalnica

Dežman Franc, Jesenice, Prešernova c. 6

Za obilen obisk se priporočajo

Stojan Ivan, krojaštvo

Jesenice, Obrtniška ul. 23

Z vsem, kar potrebuješ, ti postreže naša delavska

Gospodarska zadruga

r. z. z. o. z.

KOROŠKA BELA in JAVORNIK

Grlic Franc

trgovina z manufakturnim blagom

Radovljica

podružnica

Javornik

Vam nudi prvovrstno blago in najnižje cene

Brezposelni

Roman

Angleški napisal Walter Briesley

Poslovenil Radej Ciril

»Saj se nisi velik,« mu je rezko prestrigla besedo mati. Valjala je testo za torto. »Zato pa boš tudi vse to pohrustal,« pri tem se je nagnila preko tenke skorje testa. »Opravi se in daj, da vidim, kakšen si po zadnji plati. Pacek ti zamazani!«

Deček je pogledal očetu v obraz, toda oče se je izognil njegovemu pogledu in je upiral svoje oči na drobno ročico, ki jo je otiral z brisljo. Umil je Janku obraz in očedil njegove bele, svilene lase.

»Si vzela s sabo šolsko knjižico?« je zaklicala za dečkom mati, ko je odhajal skozi duri. »In robček?«

Deček je grdo zamomljal »da« in odkoracal preko dvorišča. Čez nekaj časa je stopil za njim oče in se začel sprehajati po vrtu. Šel je do vrtnih vrat. Otroci so lezli po cesti, ki je žarela v soncu. Hodili so dva pa dva in v majhnih skupinah, ki so vedno spreminjale svojo obliko. Komaj vidno so se pomikali proti kapeli vzdolž ob hribu. Ivan je lahko videl kapelo, ker je delala cesta na tistem kraju ovinek. Janko sam je utonil med gručo otrok. Nenadoma ga je obšlo nekaj, podobno poželenju. Živo se je razgovarjal in kretnje so mu bile v skladu z razpoloženjem. Kmalu

je bila cesta zopet prazna. Oster rob, ki ga je delala senca hiš na levi strani ceste, je bil potegnjena vzdolž levega žleba. Nič ni skalilo njegove temne barve. Nato je švignila iz hiše, v razdalji kakih sto metrov od kapele, narahlo sklonjena postava in odhitela po hribu navzgor. Prečkala je cesto in izginila med hišami, Ivan se je naslonil na vrtna vratca. Nezavestno se je nasmehnil. Obraz se mu je spremenil in ustnice so se mu zaokrožile v smehu. Ugledal je namreč starega Humphrey-a Toona, kako hiti proti cerkvi. Ob pogledu nanj so ga jele obhajati čudne misli. Ta mož je bil vnet in goreč za vsako delo. Ob delavnikih je sleherni dan letal po vasi in bližnji okolici, po Pirleyu, Condorju, Tenby-ju, Pintonu ter pobiral najemnino, prodajal in kupoval hiše in posestva, seveda vse z mastnim dobičkom. Ob nedeljah se je svet zanj spremenil. Oblekel se je v praznično obleko in je ostal tej obleki zvest. Ob takih dneh je dajal vsem svojim poslom religiozni pečat. Goreče je molil, kar iskreno in zaupno. V nedeljski šoli je spodbujal otroke z istimi besedami vedno, kadar je prišla nanj vrsta, da jih nagovori.

»Pobožni bodite, dečki mladi, da se ne ujamete v zanke hudobčeve. Milost božja vas varovala bo, da ne omahnete jadno.«

Zadnjo vrstico je navadno zategnil zato, da bi ji dal poudarka:

»da ne omahnete jadni.«